A JEWISH CANADIAN DAILY
CIRCULATED ALL OVER CANADA AND ABROAD

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל

צאהלט אייער חוב
צו דער צדקה
פעדעראציע
צו ווערען א מיט-
גליער קאסט בלויז
$6.00 א יאהר

VOLUME IV. No. 1963 | Tuesday December 11 1917 | כ׳ כסלו ב׳ חנוכה תרעז | דינסטאג 11־טער דעצעמבער 1917 | PRICE: TWO CENTS

A. S. Freidus
c/o The New York Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

ירושלים געפאלען, ענגלישע ארמיי מארשירט אריין היינט אין שטאדט

ענגלענדער האבען פארנומען ירושלים אהן א שלאכט נאכדעם ווי די שטאדט איז ארומגערינגעלט געווארען פון אלע זייטען, די זיעגרייכע ענגלישע ארמיי מארשירט היינט אריין אין שטאדט

ארמענער גראטולירען די אידען, זייערע נייע שכנים

לאנדאן דעצעמבער 10

אנדרו באנאר לאו דער ענגלישער פינאנץ מיניסטער האט היינט אפיציעל אנאנסירט אין דער האוז אף קאמאנס אז די ענגלענדער האבען פערנומען ירושלים נאכדעם ווי זיי האבען ארומגערינגעלט ירושלים פון דריי זייטען.

באנאר לאו האט אויך ערקלערהרט אז ענגלישע פראנצויזישע און מחמד׳אנישע פארשטעהער זיינען אויף זייער וועג נאך ירושלים צו היטען די הייליגע פלעצער.

נענעראל אלענבי דער קאמאנדיר פון די ענגלישע ארמייען אין פאלעסטינא האט בעריכטעט ווי אזוי ירושלים איז פארנומען געווארען.

לויט׳ן באריכט האבען די ענגלישע סאלדאטען אוואנסירט, אין דעם נעגענד פון בית לחם האבען צוריק געטריבען דעם שונא און זיינען צונעקומען צו ירושלים פון מזרח זייט. דארטען האבען זיי עטאבלירט זייערע פאזיציעס אויף דער ירושלים ריחטו וועג, אין דער זעלבער צייט זיינען אנגעקומען די לאנדאנער אינפאנטעריע סאלדאטען און האבען אטאקירט ירושלים פון מערב און צפון מערב און האבען עטאבלירט זייערע פאזיציעס אויף דער ירושלים שכם וועג, אויף אזא אופן איז ירושלים ארומגערינגעלט געווארען פון אלע זייטען און די טערקען האבען קיין אנדער אויסוועג ניט געהאט ווי אויפצוגעבען די שטאדט.

נענעראל אלענבי האט געמאכט אלע פארבעריטונגען אריינצומארשירען אין ירושלים מארגען (היינט) צוזאמען מיט די קאמאנדירען פון די פראנצויזישע און איטאליענישע ארמייען.

א פערזענליכער קלאפ פאר קייזער ווילהעלם.

דער פאל פון ירושלים איז א גרויסער קלאפ פאר קייזער ווילהעלם. פערזענליך דער פאל פון ירושלים ערנידריגט דעם קייזער אין די אויגען פון דער דייטשער בעפעלקערונג.

די דייטשע בעפעלקערונג איז געווען זיכער אז ירושלים וועט פארטהיידיגט ווערען פון דער גרעסטער דייטשער ארמיי און אז די דייטשען וועלען צוריקטרייבען די ענגלענדער פון ירושלים און זיי וועלען פארטהיידיגען די טערקען.

אין 1898 האט דער קייזער אליין בעזוכט ירושלים, ער האט דערמיט דעמאנסטרירט אז ער איז דער פערטהיידיגער פון דער מוסולמאנער וועלט.

ווען טערקיי האט זיך אין 1914 אנגעשלאסען אין די צענטראלע מעכטע איז עס געווען דער רעזולטאט פון א גרויסער פראפאגאנדא צווישען די טערקען און דייטשלאנד וועט פערטהיידיגען טערקיי.

יעצט זעהט שוין טערקיי אז דייטשלאנד האט איהר פערשפרעבען ניט געהאלטען און האט ירושלים ניט פערטהיידיגט.

די אידען פראגע אין רוסלאנד נאך דער רעוואלוציע

א צווייטער בריעף וועגען דער זעלבער פראגע פון אונזער קאפענהאגענער קאָרעספאָנדענט

ש. פאן

וועט מארגען זיין געדרוקט אין „זשורנאל״

די היסטאריע פון קאמף אין פאלעסטינא.

מיט׳ן פאל פון ירושלים האט זיך גע שלאסען א גרויסער קאפיטעל געשיכטע אין דער יעצטיגער מלחמה.

אין נאוועמבער 1914 האט א טערקישע ארמיי פון 250,000 סאלדאטען מארשירט צום סועץ קאנאל מיט׳ן צוועק אריינצו־דרינגען אין עגיפטען.

ביז אין מיטען פון 1915 זיינען פער־שיעדענע ווידערשפרעכענדע באריכטען ערהאלטען געווארען פון שלאכטפעלד אין מעסאפאטאמיען, ערשט אין דע־צעמבער פון 1915 איז אָנגעקומען דער באריכט אז די ענגלענדער האבען פאר־נומען על אריש.

צייט דאן איז דער קאמף אימער גע ווען אן אונרעגעלמעסיגער ביז דאס יאהר ווען די ענגלענדער האבען אָנגע־פאנגען צו זיעגען אויף׳ן גאנצען פראנט ביז די ענגלענדער האבען פארנומען ירושלים.

די היסטאריע פון ירושלים

די היסטאריע פון ירושלים, די שטאדט וועלכע איז אמאהל געווען די הויפט שטאדט פון דער אידישער געזעגרייך איז בעקאנט כמעט צו יעדען אידען.

ירושלים האט היינטיגען זיך א היס־טאריע פון איבער 3.500 יאהר, די שטאדט איז דורך דער צייט 17 מאהל בע לאגערט געווארען און איז אונצעהליגע מאהל איבערגעגאנגען פון דער הערשאפט פון איין נאציאן צו דער צווייטער.

די בעפעלקערונג פון ירושלים איז איבער 84,000 און איבער צוויי דריטל זיינען אידען וועלכע זיינען לעצטענס פון דארטען ארויסגעטריבען געווארען.

נאך ענגלאנדס דערקלאראציע פאר א אידען שטאט אין פאלעסטינא, און ירושלים אין די הענד פון די ענגלענדער האלט די האפנונג פון די אידען ביים פערווירקליכט וועדען זיך אומקעהרען צו ריק אין דער אייגענער אלטער היים.

ארמענער גראטולירען דזשאסטים בראנדייס

(ספעציעל צום אידישען זשורנאל)

ניו יארק דעצעמבער 10

די פראָוויזאָרישע ציוניסטישע קאָמי־טע האט אנאנסירט אז ריכטער לואיס ד. בראנדייס פון סופרים קאורט האט ער האלטען א גראטולאציאנס בריעף פון די ארמענישע יונייטעד אסאסיאיישן פון לאנדאן וועגען ענגלאנדס דערקלאראציע פאר א אידען שטאאט אין פאלעסטינא.

דער בריעף לעזט זיך ווי פאלגט:

דער פאונסיל פון דער ארמענישע פערטייניגטער אסאסיאיישן פון לאנ־דאן האט נאך׳ן לעזען ענגלאנדס ערקלערונג וועגען העלפען עטאבלירען א אידי־שע היים אין פאלעסטינא, בעשלאסען צו גראטולירען אויסדריקען אונזער הארציגסטע שכנישע בעגריסונג צום פרע זידענט דר. ח. ווייצמאן צו דער קאמיטע און מיטגליעדער פון דער ציוניסטישער פעדעראציע אין גרויס בריטאניען צו אלע אנדערע ציוניסטישע פיהרער און ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין די פער איינינטע שטאאטען, קאנאדא, פראנק־רייך, איטאליען, פולען און רומעניען, אויף דער אנערקענונג פון דער אידישער נאציאן און זייער רעכט אויף זייער אל־טער היסטאריש היים.

זיי עס ווייטער בעשלאסען אויפצופאָ־דערען דעם סעקרעטער ער זאל אריים־שיקען קאפיעס פון דער רעזאלוציע צו דר. ווייצמאן, לארד ראטשילד, בארא ראט־שילד, נחום סאקאלאוו, דר. טשלענאָוו אין מאסקווא און צו ריכטער ל. ד. בראנ־דייס פון די פעראייניגטע שטאאטען.

סער מעקענזי טויט

בעלגריל דעצעמבער 10

סער מעקענזי איז דאָ היינט פארנאכט געשטארבען אין עלטער פון 94 יאהר.

סער מעקענזי איז איינמאהל געווען דער פרעמיער פון ענגלענד.

די אידישע פארמער קאנווענשאן

62 דעלעגאטען צו דער ניינטער יעהר ליכער קאָנווענשאן

(ספעציעל צום אידישען זשורנאל)

ניו יארק דעצעמבער 10

62 דעלעגאטען וועלכע פארטרעטען 40 ארגאניזאציעס אין פינף שטאאטען זיינען אנוועזענד ביי דער ניינטער יעהר־ליכער קאָנווענשאן פון דער פעדעראלישאן פון אידישע פארמער אין אמעריקא.

דילאן דער קאמישיאנער פון שפייז מארקעטס און דזשאהן מיטשעל פון דער סטייט שפייז קאמישיאן האבען אדרעסירט די קאָנווענשאן. די ערשטע זיצונג איז הויפטזעכליך פערנומען מיט רען מיט בעגריסונגען.

עס זיינען פערהאנדעלט געווארען בלויז צוויי פונקטען, וועגען דער ריי־יאָרגינער גערעטעניש אויף די פערדער, און וועגען די פאפאראטצי ארבייט יעס.

די קאָנווענשאן ווערט פארגעזעצט.

עקף ארבייטער פערסט׳ט פון טהע

עקף ארבייטער וועלכע זיינען בעשעפ־טיגט ביי דער טאראנטא „שיפ בילדינג קאמפאניע״ געפינען זיך אין דזשענע־ראל האספיטאל אלס רעזולטאט פון דעם וואס זיי האבען געבטען מיטאג צייט גע טרונקען טהעע.

עס ווייזט זיך אריים אז עס איז ניט געווען קיין טהעע בער סם. בלויז דורך דער ענערגישער ארבייט פון די האספי־טאל דאקטוירים זיינען די מעגשען געבלי־בען לעבען.

אן אונטערזוכונג ווערט געמאכט פון דער פאליציי וועגען דעם ווער עס האט די טהעע געמאכט און וואו דער פעקעל טהעע איז גענומען געווארען.

מען גלויבט אז דער סם איז סבעציעל אונטערגעווארפען געווארען אום צו פער סם׳ען די ארבייטער, אלע וועלען בלויז־בען לעבען.

שניי און רעגען שטערען אין דער הילפס ארבייט פון האליפאקס

שטאדט אונטער קריעגס צישטאנד. גאנץ קענעדע וועט העלפען האליפאקס

האליפאקס, נאווא סקאשיא, דעצ. 10.

צוליעב דעם נייעם שניישטורעם וואס האט אויסגעבראכען היינט פרוה איז דער רעזולטאט טהייל פון דער שטארב ווייז טער אבגעשטעלט געווארען, אין דיא ליידען פון די היימלאזע זיינען מעהר וויפיעל מען קאן איבערגעבען אין ווערי טער.

די פראָוויזאָרישע הייזקעס און בורד־קעס וואס זיינען אויפגעשטעלט געווארען פון בריטער צו בעשיצען צייטוויליג דיא הייימלאזע בעפעלקערונג זיינען צוטראגען געווארען פון דעם וויגט און אלע 25 טויזענד פראגעלינגס פון דיא אלע אויפגעזאמלטע געפונען זיך איצט אונטערגעבראכט אין א רעגען. די ערגסטע עניגס קשיים.

אלס צוגאב צו דער שלעכטער לאגע האט זיך נאך דאס וועטער געביטען, עס איז געווארען וואריטער. אין דער שניי האט זיך פערוואנדעלט אין א רעגען. די ליידען פון די נאס־געווארענע זיינען רא רום ניט צום איבערטראגען.

מיט׳ן אנקומען פון איבעסל וואר מען וועטער האבען די באארד אף העלטה בעאמטע איינגעזעהען די נעפאהר. אז אויב עס וועט גאר ניט געטהאן ווערען צו בעערדיגען אלע טייטע וועט עס מוזען אויסברעכען א מגפה אין שטאדט. עס איז דארום ארגאניזירט געווארען א קא־מיטע מיט פולער מאכט וועלכע האט גע־שטעלט די גאנצע שטאדט אונטער א שטרענגער דיסציפלין, כמעט ווי אין א קריעגס צושטאנד. אלע בירגער מוז־זען אויספאלגען די באפעהלען פון דער קאמיטע.

די ערשטע ארבייט וואס איז אונ־טימען געווארען איז צו בעערדיגען די טוי טע. ארום אכט הונדערט פון די נעפע־נענע טייטע זיינען בעערדיגט גע־וואָרען. ארום הונדערט פון דיא בעערדיגטע זיינען אויסגעפיגען ווער זיי זיינען, און מען האט זיי אלעמען בע־ערדיגט אויף דעם בית הקברות. וואו עס זיינען בעגראבען געווארען די קרבנות פון דער „טיטאניק.״

אפיציעלער בעריכט וועגען הורבן

דער דערוויילינער אפיציעלער בע־ריכט וועגען הורבן ליטעט ווי פאלגט:

צוועלף הונדערט טויטע וואס מען האט שוין.

9 הונדערט זיינען שוין דערקאנט גע ווארען.

צוויי טויזענד מענשען פעהלען און מען וויסט ניט וואס עס איז פון זייא געווארען.

8 טויזענד פארוואונדעטע און 25 טויזענד היימלאזע.

הילף קומט פון א סך שטעדט

די ערשטע הילף פאר די פערארמ־גליקטע איז אריינגעקומען פון ניו יארק, טאראנטא, מאנטרעאל, ראד איילענד.

די הילפס קאמיטע האט ארויסגעלא־זען אן אפיעל צו דער גאנצער בעפעלקע־רונג פון קענעדע ניט צו פאהרען בעזוכען די פערזאנמליקטע שטאדט ווארום עס פעהלט אויס עסענווארג און אויף אלעמעער צים איבערגעבטיגען, בלויז אזעל כע זאלען פאהרען וועלכע מוזען דארטען זיין זעהר נויטיג.

קלאנגען ווערען אבגעלייקענט

די קלאנגען אז אין דעם אומגליק האט געהאט א האנד די דייטשע רעגיע־רונג דורך איהרע שפיאנען זיינען אבגע־לייקענט געווארען. די צוואנציג דייט־שען וואס זיינען ארעסטירט געווארען אויף׳ן פערדאכט פון די מיליטערישע בע אמטע זיינען כמעט אלע בעפרייט געווא־רען. עס איז שוין כמעט ווי זיכער אז דאס אומגליק איז ארויסגעקומען פון א פארזעהן פון די צוויי קאפיטאנען פון די שיפען וואס האבען זיך צוזאמענגע־שטויסען.

עס זיינען אויך אבגעלייקענט געווארען די קלאנגען דאס עס זיינען שוין אויסגע־קומען די אכציג טויזענד זעק מיט פאסט זאל בען.

טאראנטא מאכט גרויסע פארבעריי־טונגען צו שיקען הילף.

געבטען פריה האט שטאטגעפונען א קאנפערענץ פון א גרויסער צאהל שטארטישע בעאמטע און פארשטעהער פון די פערשיעדענע עפענטליכע אינס־טיטוציעס מיט׳ן צוועק צו שופען הילף צו די פאראומגליקטע פון האליפאקס. עס זיינען נאך דערווייל קיין בעשטימטע בע שלוסען ניט אנגענומען געווארען.

עס איז אויסגעקליבען געווארען א קאמיטע וועלכע זאל אויסארבייטען א צעטעל מיט בעשטימטע רעקאמענדאציעס. אבער צווישען די דערווייליגע פלעגער איז מאר ראן א פארשלאג דאס טאראנטא זאל שא פען א מיליאן דאלאר אין מזומן געלד. אויסערדעם איז אויף רעקאמענדירט גע ווארען קאס טאראנטאר בזינעס לייט זאלען איבערקלייבען זייער „סטאט״ פון קליידער און אנדערע סחורות, צווישען וועלכע עס געפינט זיך א גרויסע צאהל גוטע ארטיקלען וואס זיינען שוין ארויס פון „סטייל״ אדער וועלכע קאנען ברענ־גען גאנץ גוטע נוצען פאר דער פעראיאר גליק טער בעפעלקערונג.

ביי דעם דאזיגען מיטינג איז אויך בע ריכטעט געווארען דאס די פראוויזיע אב־טעריא האט בעשטימט צו געבען צוויי הונדערט טויזענד דאלאר, אין דער קיטי קאונסיל האט בעשלאסען צו געבען פון דער שטארטינגער קאסע הונדערט טויזענד דאלאר.

צווישען די טויטע פון האליפאקס גע פינען זיך פינף איינוואהנער פון טאראנ־טא.

אונטערזוכונגס קאמיסיע אויסגעקליבען.

אטאוואַ דעצעמבער 10

עס איז היינט אפיציעל אנאנסירט געווארען דאס עס זיינען שוין אויסגע־קליבען געווארען די מעגשען אומגעקומען די אונטערזוכונגס וועלכע וועט זאר לען אנזיהרען די אומגעקומענע־שטויסען.

עס זיינען אויך אבגעלייקענט געווארען די קלאנגען דאס עס זיינען שוין אויס־גערוטשט די אכציג טויזענד זעק מיט פאסט זאל בען.

טאראנטא מאכט גרויסע פארבעריי־טונגען צו שיקען הילף.

געבטען פריה האט שטאטגעפונען א קאנפערענץ פון א גרויסער צאהל שטארטישע בעאמטע און פארשטעהער פון די פערשיעדענע עפענטליכע אינס־טיטוציעס מיט׳ן צוועק צו שופען הילף צו די פאראומגליקטע פון האליפאקס. עס

די אידישע פראגע אין דער וועלט

א גוטער ענטפער פון אלדערמאן רעמסדאן

ליבעראל קאנדידאט אין סענטער טארענטא ענטפערט אויף אייניגע פאליטישע פראגען. ער וועט היינט רעדען וועגען דעם אין אנדערע פאליטישע פראגען אין מיזיזשאן טעמפעל.

דישע אין אנדערע ביריגער פון סענטער טארענטא אין מיזיזשאן טעמפעל אויף יוניווערסיטי עוועניו און עס איז זייבער א זער וועט האבען עטוואס צו זאגען.

די בירגער פון סענטער טארענטא זאגט דער אלדערמאן מוזען האבען א טארטרעטער אין פארלאמענט און ניט א פארטרעטער וועלכער פאהרט אוועק גלייך נאך זיין ערוועהלונג אין אויסלאנד פאר זיינע איינענע געשעפטען.

מען קען ניט זיין אין פאריז אדער אין לאנדאן און פארטרעטען דיא בירגער פון דארטעם, יאגן אין ספעדיינא עוועניו און פארלאמענט, פאר די לעצטע עטליכע יאהר ווי עס איז בעוויזען געווארען האב־בען די בירגער פון סענטער טארענטא קיין פערטרעטער אין פארלאמענט ניט געהאט אין זיי מוזען עס האבען פונקט ווי אלע אנדערע בירגער פון די אנדערע געגענדען, און די ערוועהלונג פון אלדער מאן רעמסדאן וועט ווייזען די בין יעצ־טיגע פארטרעטער אז די בירגער פון סענטער טארענטא לאזען זיך ניט שפיען אין בכים און ווילען אז דעם פערטרע־טער וואס זיי ערוועהלען זאל זיי אמת און איפריכטיג פארטרעטען.

אין זיין לעצטען אפיעל צו די בירגער זאגט דער אלדערמאן.

קומט הייגט צו מיין פערזאמלונג אין מיזיזשאן טעמפעל, הערט מיך אויס די פרינציפען פון מיין פארטיי וועלכע זיינען מיינע פרינציפען און מיין פלאט־פארמע וועלכע איך פערטרעטע און איהר וועט זיכער שטימען פאר מיך.

א שטימע פאר מיר איז א שטימע פאר אייך אליין, פאר אייערע אינטע־רעסען.

שיקט געלד

— דורך —

מר. ה. ווייגבערג.

פרעזידענט פון אידישען זשורנאל.

לויט׳ז מאנעס סזרם

ארמענער גראטולירען דזשאסטים בראנדייס

(ספעציעל צום אידישען זשורנאל)

ניו יארק דעצעמבער 10

די פראָוויזאָרישע ציוניסטישע קאָמי־טע האט אנאנסירט אז ריכטער לואיס ד. בראנדייס פון סופרים קאורט האט ער האלטען א גראטולאציאנס בריעף פון די ארמענישע יונייטעד אסאסיאיישן פון לאנדאן וועגען ענגלאנדס דערקלאראציע פאר א אידען שטאאט אין פאלעסטינא.

דער בריעף לעזט זיך ווי פאלגט:

דער פאונסיל פון דער ארמענישע פערטייניגטער אסאסיאיישן פון לאנ־דאן האט נאך׳ן לעזען ענגלאנדס ערקלערונג וועגען העלפען עטאבלירען א אידי־שע היים אין פאלעסטינא, בעשלאסען צו גראטולירען אויסדריקען אונזער הארציגסטע שכנישע בעגריסונג צום פרע זידענט דר. ח. ווייצמאן צו דער קאמיטע און מיטגליעדער פון דער ציוניסטישער פעדעראציע אין גרויס בריטאניען צו אלע אנדערע ציוניסטישע פיהרער און ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין די פער איינינטע שטאאטען, קאנאדא, פראנק־רייך, איטאליען, פולען און רומעניען, אויף דער אנערקענונג פון דער אידישער נאציאן און זייער רעכט אויף זייער אל־טער היסטאריש היים.

זיי עס ווייטער בעשלאסען אויפצופאָ־דערען דעם סעקרעטער ער זאל אריים־שיקען קאפיעס פון דער רעזאלוציע צו דר. ווייצמאן, לארד ראטשילד, בארא ראט־שילד, נחום סאקאלאוו, דר. טשלענאָוו אין מאסקווא און צו ריכטער ל. ד. בראנ־דייס פון די פעראייניגטע שטאאטען.

סער מעקענזי טויט

בעלגריל דעצעמבער 10

סער מעקענזי איז דאָ היינט פארנאכט געשטארבען אין עלטער פון 94 יאהר.

סער מעקענזי איז איינמאהל געווען דער פרעמיער פון ענגלענד.

ארמענער גראטולירען דזשאסטים בראנדייס

(ספעציעל צום אידישען זשורנאל)

ניו יארק דעצעמבער 10

די פראָוויזאָרישע ציוניסטישע קאָמי־טע האט אנאנסירט אז ריכטער לואיס ד. בראנדייס פון סופרים קאורט האט ער האלטען א גראטולאציאנס בריעף פון די ארמענישע יונייטעד אסאסיאיישן פון לאנדאן וועגען ענגלאנדס דערקלאראציע פאר א אידען שטאאט אין פאלעסטינא.

דער בריעף לעזט זיך ווי פאלגט:

דער פאונסיל פון דער ארמענישע פערטייניגטער אסאסיאיישן פון לאנ־דאן האט נאך׳ן לעזען ענגלאנדס ערקלערונג וועגען העלפען עטאבלירען א אידי־שע היים אין פאלעסטינא, בעשלאסען צו גראטולירען אויסדריקען אונזער הארציגסטע שכנישע בעגריסונג צום פרע זידענט דר. ח. ווייצמאן צו דער קאמיטע און מיטגליעדער פון דער ציוניסטישער פעדעראציע אין גרויס בריטאניען צו אלע אנדערע ציוניסטישע פיהרער און ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין די פער איינינטע שטאאטען, קאנאדא, פראנק־רייך, איטאליען, פולען און רומעניען, אויף דער אנערקענונג פון דער אידישער